

FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ TYRIMO TARNYBA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS

Biudžetinė įstaiga Šermukšnių g. 3, LT-01106 Vilnius Tel. (8 5) 271 7447 El. p. dokumentas@fntt.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre Kodas 188608786

Lietuvos Respublikos
susisiekimo ministerijai

2018-07- Nr. 25/8-4-
Į 2018-06-29 Nr. 18-8372

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ TRANSPORTO KODEKSO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO PAKEITIMO BEI PAPILDYMO PROJEKTO NR. 18-8372

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (Tarnyba), pagal kompetenciją susipažinusi su Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso (toliau – KTK) 2, 7, 8, 11, 18, 20 straipsnių ir ketvirtojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, Kodekso papildymo 18¹ straipsniu ir 15 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektu (toliau – KTK projektas) ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 449, 589 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 449¹ straipsniu įstatymo projektu (toliau – ANK projektas), teikia šias pastabas bei pasiūlymus:

1. Dėl KTK projekto 2 str. (Sąvokos)

Atsižvelgdama į tai, kad KTK vežėjas aiškinamas ir kaip juridinis, ir kaip fizinis asmuo, Tarnyba siūlo išsamiau apibrėžti **vežėjo** sąvoką, kaip ji pateikta Reglamento (AB) Nr. 1071/2009 (toliau – Reglamentas) 2 str. 4 d.: „*įmonė – bet kuris fizinis, bet kuris juridinis pelno siekiantis ar nesiekiantis asmuo, bet kuri juridinio asmens statuso neturinti pelno siekianti ar nesiekianti asociacija ar asmenų grupė arba bet kuri valstybės įstaiga, turinti savarankiško juridinio asmens statusą ar pavaldi tokį statusą turinčiai valdžios institucijai ir besiverčianti keleivių gabenimo veikla, arba bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, besiverčiantis krovinių vežimo veikla komerciniais tikslais*“. Taip pat siūloma KTK 7 str. papildyti sąvoka **transporto vadybininkas**, kaip ji apibrėžta Reglamento 2 str. 5 d.: „*transporto vadybininkas – įmonėje dirbantis fizinis asmuo arba individualios įmonės atveju – jos savininkas, arba, jeigu tai numatyta, kitas sutartimi tos įmonės paskirtas fizinis asmuo, faktiškai ir nepertraukiamai vadovaujantis tos įmonės transporto veiklai*“.

2. Dėl licencijas ir leidimus išduodančios vienos institucijos ir vienos informacinės sistemos

Tarnyba iš esmės abejoja, ar savivaldybės vykdomosios institucijos turės realių žmogiškųjų, organizacinių ir finansinių pajėgumų atlikti tikrinimą, išduodant KTK 8 str. 2 d. 4 p. nurodytą licenciją (*licencija verstis keleivių vežimu autobusais vietinio susisiekimo maršrutais, suteikianti teisę vežti keleivius autobusais vietinio susisiekimo maršrutais, kai maršruto pradžia arba pabaiga yra licenciją išdavusios savivaldybės teritorijoje*), atlikti tikrinimą išduodant KTK projekto 3 str.

siūlomo KTK 8 str. 26 d. nurodytus leidimus vykdyti *keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais **taksi veiklą** ir keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais **pagal užsakymą veiklą***; taip pat vykdyti nuolatinę stebėseną ir tikrinti, ar vežėjai atitinka Reglamento (AB) Nr. 1071/2009 (toliau – Reglamentas) Reglamento 3 str. nurodytus bendrus ir 6 str. nurodytus nepriekaištingos reputacijos reikalavimus¹. Tarnybos nuomone, šie Reglamento reikalavimai turi būti taikomi visiems, kurie planuoja vykdyti bet kurią iš KTK projekto 3 str. siūlomo 8 str. 2 d. ar 26 d. nurodytų veiklos rūšių. Atsižvelgiant į tai, **Tarnyba siūlo, kad įgaliojimai dėl licencijų ir leidimų išdavimo, sustabdymo ar panaikinimo būtų priskirti vienai institucijai – Lietuvos transporto saugos administracijai.**

Tarnyba taip pat siūlo nustatyti, kad visa informacija apie KTK projekto 3 str. siūlomo 8 str. 2 d. išduotas licencijas ir 26 d. išduotus leidimus būtų kaupiama, sisteminama ir tvarkoma vienoje **Lietuvos vežėjų informacinėje sistemoje**, kurią tvarkytų **Lietuvos transporto saugos administracija** (toliau – LTSA).

2. Dėl kitų KTK projekte siūlomų KTK 8 str. pakeitimų ir papildymų

Tarnyba siūlo papildyti KTK projekto 3 str. siūlomo **8 str. 10 d.** siūlomų subjektų, kuriems būtų taikomi Reglamento 6 str. nustatyti reikalavimai, sąrašą, t. y. praplėsti jų sąrašą šiais subjektais: „*vežėjas, vežėjo vadovas, **vėžėjo dalyviai** ir transporto veiklos vadybininkas.*“ Jį papildžius, šie reikalavimai būtų taikomi ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.45 str. nurodytiems juridinio asmens dalyviams: (*akcininkas, narys, dalininkas ir pan.*) yra *asmuo, kuris turi nuosavybės teisę į juridinio asmens turtą, arba asmuo, kuris nors ir neišsaugo nuosavybės teisių į juridinio asmens turtą, bet įgyja prievolinių teisių ir (ar) pareigų, susijusių su juridiniu asmeniu.*

Tarnyba siūlo peržiūrėti KTK projekto 3 str. siūlomo **8 str. 11 d.**, t. y. nustatyti, kad apie vežėjo vadovo ar transporto vadybininko pakeitimą, atleidimą iš darbo, mirtį ar pripažinimą neveiksniu licenciją išdavusiai institucijai vežėjas privalo pranešti ne per 15 dienų nuo sužinojimo apie minėtus įvykius, o gerokai greičiau (pvz., per 5 dienas). Be to, neaišku, kam ir kaip vežėjas turėtų perduoti minėtą informaciją. Siūloma patikslinti.

Tarnyba siūlo peržiūrėti KTK projekto 3 str. siūlomo **8 str. 18 ir 19 d.**, t. y. įvertinti, ar tikslinga tais atvejais, kai buvo sustabdytas ar panaikintas licencijos (licencijos kopijos) galiojimas, jas grąžinti išdavusiai institucijai. Jei licencijos bus tvarkomos Lietuvos vežėjų informacinėje sistemoje, manytina, kad jų galiojimo sustabdymo ar panaikinimo faktai bus neatidėliojant įkeliami į šią sistemą su nuoroda apie jų laikiną (galutinį) negaliojimą. Atitinkamai **8 str. 18 ir 19 d.** nurodyti 15 ir 28 dienų terminai akivaizdžiai per dideli, siūloma juos sutrumpinti.

3. Dėl KTK projekto 3 str. 8 str. 23–35 d. įtvirtinto keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais veiklos siūlomo reglamentavimo

¹ *Turėti faktinę ir nuolatinę buveinę valstybėje narėje; būti nepriekaištingos reputacijos; būti tinkamos finansinės būklės; turėti reikalaujamą profesinę kompetenciją. Valstybės narės gali nustatyti papildomus reikalavimus, kuriuos turi atitikti įmonės, siekiančios gauti leidimą verstis profesine vežimo kelių transportu veikla; jie turi būti proporcingi ir nediskriminuojantys. **Nepriekaištinga reputacija** – nėra jokių rimtų priešasčių, keliančių abejonių dėl **transporto vadybininko ar transporto įmonės nepriekaištingos reputacijos, kaip antai teistumas arba sankcijos, taikytinos bet kurio sunkaus galiojančių nacionalinių taisyklių šiose srityse pažeidimo atveju**: komercinės teisės; nemokumo teisės; šios profesijos apmokėjimo ir priėmimo į darbą sąlygų; kelių eismo; profesinės atsakomybės; prekybos žmonėmis ar narkotikais; ir **transporto vadybininkas arba transporto įmonė** vienoje ar kelyje valstybėse narėse nėra teisti už sunkius nusikaltimus arba jiems nebuvo taikoma sankcija už sunkų Bendrijos taisyklių pažeidimą, visų pirma susijusių su: vairuotojų vairavimo ir poilsio laiku, darbo laiku ir kontrolės prietaisų įrengimu bei naudojimu; didžiausiu leistinu tarptautinio vežimo komercinių transporto priemonių svoriu ir matmenimis; pradine vairuotojų kvalifikacija ir jų tęstiniu mokymu; technine komercinių transporto priemonių būkle keliuose, įskaitant privalomą metinę motorinių transporto priemonių techninę apžiūrą; patekimu į tarptautinio krovininių vežimo kelių transportu rinką arba, priklausomai nuo atvejo, su patekimu į keleivių gabenimo kelių transportu rinką; pavojingų krovinių vežimo kelių transportu saugumu; greičio ribotuvų įrengimu ir naudojimu tam tikrų kategorijų transporto priemonėse; vairuotojo pažymėjimu; leidimu verstis profesine veikla.*

Tarnyba mano, kad šių veiklų leidimų išdavimo reglamentavimas turėtų būti apibrėžtas atskirame skirsnyje, kadangi reglamentuoja dvi atskiras veiklos rūšis: 1) leidimas vykdyti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais taksi veiklą; 2) leidimas vykdyti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais pagal užsakymą veiklą.

Tarnyba nesutinka su KTK projekto 3 str. siūlomo **8 str. 27 d.**, nustatančia, kad tokie leidimai išduodami ir galioja neterminuotai. Atsižvelgiant į šių dienų realijas, jog abi veiklos yra populiarios ir finansiškai pelningos, o mokesčių vengimo tendencijos šiose veiklose srityse yra gana didelės, tokie leidimai turėtų būti išduodami tik terminuotam laikui – 1–2 metų laikotarpiui.

Tarnyba nesutinka su KTK projekto 3 str. siūlomo **8 str. 28 d.**, nustatančia, kad tokie leidimai išduodami ir laikoma, kad jie yra išduoti, kitą dieną nuo vežėjo pranešimo apie ketinimą verstis keleivių vežimu už atlygį lengvaisiais automobiliais gavimo ir kuomet pranešime vežėjas deklaruoja, ar jis atitinka KTK projekto 3 str. siūlomo **8 str. 25 d.** nustatytus reikalavimus². Pranešime pateikta informacija yra tik nepatikrintos žinios, todėl vežėjas privalėtų pateikti rašytinius įrodymus, kurie įrodytų jo atitiktį 8 str. 25 d. nustatytiems reikalavimams.

3. Dėl KTK projekto 5 str. 14 str. 2 d. nustatytų įgaliojimų LTSA

Šiuo metu galiojančio KTK 14 str. 2 d. nustato, kad „*Valstybinės kelių transporto inspekcijos pareigūnai turi teisę sustabdyti krovines ir keleivines kelių transporto priemones, nurodyti važiuoti paskui specialiąją transporto priemonę iki patikrinimo ar stovėjimo vietos, jas pasverti, tikrinti jų matmenis, apipavidalinimą, techninę būklę, privalomosios techninės apžiūros atlikimo periodiškumą, ekipažo dokumentus, keleiviams, bagažui ir kroviniams vežti privalomus dokumentus, tarp jų keleivių bilietus ir bagažo kvitus, važtaraščius. Šie pareigūnai taip pat turi teisę tikrinti, ar laikomasi ekipažo darbo ir poilsio režimo, ar nesinaudojama įtaisais, pakeičiančiais darbo ir poilsio režimo apskaitos prietaisų rodmenis ir (ar) duomenis. Kontrolės teisę turintys pareigūnai, nustatę pažeidimus, turi teisę siųsti transporto priemonę į techninės apžiūros stotį ar tachografų dirbtuvę, uždrausti transporto priemonei toliau važiuoti ir laikinai paaimti transporto priemonės registravimo dokumentą, kol bus pašalinti pažeidimai, taip pat gauti iš keleivių paaiškinimus raštu ir (ar) žodžiu.*“ KTK projekto 5 str. siūlomo **14 str. 2 d.** pakeistas institucijos pavadinimas – į LTSA. Atitinkamai šiuo metu galiojančio KTK 14 str. 3 d. nustato, kad „*Savivaldybių institucijų arba jų įgaliotų įstaigų kelių transporto kontrolės tarnybų įgaliojimus nustato šis kodeksas, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, Keleivinio kelių transporto kontrolės nuostatai, patvirtinti Susisiekimo ministerijos, ir šių tarnybų nuostatai.*“ KTK projekto 5 str. 14 str. 2 d. atliktas nežymus pakeitimas.

Tarnyba atkreipia dėmesį į KTK projekto 3 str. siūlomo **8 str. 22 d.**, kuri nustato, kad vežėjas privalo leisti licencijas išduodančių institucijų ir kitų institucijų, turinčių priežiūros teisę, pareigūnams, vykdančioms tarnybines užduotis, nekliudomai įeiti į vežėjo buveinę ir (ar) vežėjo valdymo centrą ir tikrinti jų kompetencijai priklausančius dokumentus, kelių transporto priemones, vairuotojų darbą. Vežėjas, licencijas išduodančių institucijų ir kitų institucijų, turinčių priežiūros

² 1) Yra įregistruojama individuali veikla, kai leidimo prašo fizinis asmuo;

2) neturi mokesstinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, savivaldybės biudžetui ar fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delpinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delpinigių, baudų vyksta mokesstinis ginčas);

3) per pastaruosius vienus metus nuo leidimo gavimo dienos asmeniui, siekiančiam įgyti leidimą, nebuvo panaikintas leidimo galiojimas šio straipsnio 33 dalies 5 punkte nustatytu pagrindu;

4) asmuo yra Lietuvos Respublikos transporto priemonių registre užregistruoto lengvojo automobilio, kuriuo bus vykdoma keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais veikla, savininkas arba šį lengvąjį automobilį valdo kitu teisėtu pagrindu; lengvuojų automobiliu gali būti vykdoma tik vienos rūšies keleivių vežimo už atlygį veikla;

5) įvykdyti Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatyme nustatyti reikalavimai.

teisę, pareigūnų, vykdančių tarnybines užduotis, prašymu privalo pateikti reikalingus duomenis, dokumentus (jų kopijas ar išrašus), kompiuterinių laikmenų duomenis (kopijas). Iš to seka, kad licencijas išduodančiai institucijai (LTSA) suteikta daug daugiau teisių nei kitoms institucijoms, turinčioms priežiūros teisę, ar pareigūnams, vykdančioms tarnybines užduotis. Būtent pastarosios, turėdamos teisę tikrinti jų kompetencijai priklausančius dokumentus, kelių transporto priemones ar vairuotojų darbą, neturės teisės sustabdyti krovines ir keleivines kelių transporto priemones, nurodyti važiuoti paskui specialiąją transporto priemonę iki patikrinimo ar stovėjimo vietos, jas pasverti, tikrinti jų matmenis, apipavidalinimą, techninę būklę, privalomosios techninės apžiūros atlikimo periodiškumą, ekipažo dokumentus, keleiviams, bagažui ir kroviniams vežti privalomus dokumentus, tarp jų keleivių bilietus ir bagažo kvitus, važtaraščius; taip pat teisę tikrinti, ar laikomasi ekipažo darbo ir poilsio režimo, ar nesinaudojama įtaisais, pakeičiančiais darbo ir poilsio režimo apskaitos prietaisų rodmenis ir (ar) duomenis; taip pat, nustatę pažeidimus, siųsti transporto priemonę į techninės apžiūros stotį ar tachografų dirbtuvę, uždrausti transporto priemonei toliau važiuoti ir laikinai paimti transporto priemonės registravimo dokumentą, kol bus pašalinti pažeidimai, taip pat gauti iš keleivių paaiškinimus raštu ir (ar) žodžiu.

Atsižvelgdama į tai, kad ANK projektu ANK 449¹ str. administracinio nusižengimo (*Keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais ir lengvaisiais automobiliais taksi taisyklių ir Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 18¹ str. pažeidimas*) tyrimą siūloma priskirti trims institucijoms – LTSA, VMI ir savivaldybių administracijoms (jei ši nebus eliminuota iš licencijų/leidimų išdavimo) – Tarnyba mano, kad visoms trims institucijoms turėtų būti nustatytos lygios teisės ir galimybės (finansinės ir žmogiškųjų išteklių) jas realizuoti.

3. Dėl KTK projekto 9 str. siūlomo 18¹ str.

Tarnyba, atsižvelgdama į tai, kad praktikoje informacija, kuria disponuoja keleivių vežimo organizatoriai (jų informacinių sistemų platformoje kaupiama informacija apie taip pat keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais pagal užsakymą sutarties duomenis: 1) vairuotojo vardas, pavardė; 2) leidimo vežti keleivius už atlygį numeris; 3) paslaugos suteikimo data; 4) kelionės pradžios ir pabaigos laikas; 5) išvykimo ir atvykimo vieta; 6) kelionės trukmė ir ilgis; 7) paslaugos kaina ir sumokėta suma), bus platformose (skaitmeninėje ir tik jų valdomosiose duomenų bazėse), būtina ir taksi ir pavėžėjų atžvilgiu sukurti visas prevencines priemones, kurios užtikrintų šių duomenų išsaugojimą, užkertant kelią jų galimam sunaikinimui ar daliniam praradimui; taip pat būtina aiškiai nustatyti, kaip, koku būdu ir koku periodiškumu keleivių vežimo organizatoriai teiks duomenis VMI; tuo pačiu būtina įvertinti, ar ištis proporcinga nustatyti pareigą keleivių vežimo organizatoriams tokio turinio informaciją saugoti neribotą laiką, kaip tai siūloma KTK projekto 9 str. 18¹ str. 12 d.

Direktorius

Antoni Mikulskis